Paragrafta Ana Düşünce - Tema - Konu - 2

1. İmparatorluk ve emperyalizm denen unsurları Osmanlı dünyasında pek görmeyiz. Osmanlı tarihini okuyan herkes bilir ki Osmanlılar fethettikleri yeri otomatik olarak vatanın bir parçası sayarlardı. Eflak, Boğdan, Kuzey Afrika gibi bazı yerler sistemi tam olarak sindiremediği için ayrı tutulmuştur. Onlarla ilişkileri biraz daha zayıf bağlarladır. Ama Anadolu ve Rumeli'de kontrol ettikleri her yer, diğerinden farksız olarak bir vatan parçasıdır. İnsanları, grupları birbirinden ayrı tutma uygulaması görülmemiştir. Yani Batı'daki kolonyal imparatorluklarda görülen benzer bir yapı Osmanlı dünyasında yoktur.

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Osmanlıların, fethettiği kimi yerlerde bilinçli olarak farklı politikalar izlemesi, sonraki dönemlerde sıkıntılara yol açmıştır.

B) Fethedilen yerlere İslam medeniyetinin her ögesini taşımak Osmanlıların temel felsefesi olmuştur.

C) Osmanlı, fethettiği yerlerde sömürgeci bir politika izlemekten uzak durmuş, oraları ülkenin parçası olarak görmüştür.

D) Osmanlı, sonsuz hoşgörü politikasıyla, fethettiği yerlerde güçlü medeniyetler kurmuştur.

E) Sınırlarının genişliğinden dolayı Osmanlı, merkezî değil federatif bir yapıyı benimsemiştir.

2. Kelimelerin evreleri, insan hayatının basamaklarına benzer. Her kelime doğar, büyür, gelişir, olgunlaşır. İnsana bağlıdır kelimelerin hayat seyri; ondan ayrılmaz, onunla birlikte yaşar çocukluğunu. Yeni yetmelik, ilk gençlik, tahsil hayatı, askerlik, evlilik hep birlikte yaşanır. İnsanlar gibi çoluk çocuğa bile karışır kelimeler günü gelince. Hükümranlığı devralabilir evlat sözcükler; yıldızları parlayabilir, insanda olduğu gibi. Ömrünü tamamlayıp ölebilir de sözcükler, insan gibi. Terk edilmek, unutulmak, yara bere almak, katledilmek de vardır kaderinde kelimelerin. Değişime uğramak, kılık değiştirmek, tanınmaz hâle gelmek de… Yeniden doğmak da vardır kelimelerin yazgısında, insan gibi. Biri diğerinden ayrı düşünülemez.

Bu parçaya verilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sihirli Kelimeler

B) Kelimelerin Yaşamı

C) Medeniyet İçinde Dilin Yeri

D) Kelimenin Gücü

E) Dil ve İnsan

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

3. Selçuklu sanatı; mimari, taş ve ahşap oyma sanatları, hat sanatı, çinicilik, halıcılık gibi dallarda özgün bir tarz oluşturabilmiştir. Üstelik bunu çok zor bir dönemde, Haçlı Seferleri ve Moğol İstilası gibi sıkıntıların ortasında başarabilmiştir. Günümüzde birçok sanat dalında, özgün üslup yakalama noktasında sıkıntılar yaşıyoruz. Bunun temel sebebi, sanat anlayışımızın, medeniyetimizin ruhu ile bağlarının kopmuş olmasıdır. Medeniyetimizin ruhu; din, ilim ve sanatın bütünlüğü temeline dayanır. Hâlbuki günümüzde din, ilim ve sanat arasındaki bağlar koparılmış olduğu gibi her biri kendi içinde Batılı değer yargılarının işgali altındadır. Selçuklu örneğinde gördüğümüz üzere sanatta üslup, mutlak surette bir dünya görüşüne ve kâinat anlayışına dayanır. Bugün, çok değerli mimarlarımız, taş ve ahşap oyma ustalarımız, hattatlarımız, tezhip ve kalem işine vâkıf nakkaşlarımız var. Belki sayıları da Selçuklu hatta Âl-i Osman dönemine göre daha fazladır. Ama yine de bir Karatay Medresesi'ndeki, bir Rüstem Paşa Camii'ndeki gibi zaman ve mekânı aşan özgünlükte eserler yapılamıyor.

Bu parçada,

I. Medeniyet ruhunu kaybettiğimiz için ecdadın ortaya koyduğu muhteşem eserlerin dengini yapmaktan uzak kaldığımız

II. Değer yargılarımızı, duruşumuzu, kültürümüzü Batılı fikir akımlarının bozucu etkilerinden yeterince koruyamadığımız

III. Tarihî eserlerin geçmişi geleceğe bağlayan bir köprü olduğu gerçeğini yeni nesillere aşılamak konusunda başarılı olamadığımız

durumlarının hangilerinden yakınılmaktadır?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) I, II ve III.

4. Yalnızlık, bir insanın kendini dünyadan kopmuş hissetme duygusudur. Yalnızlık, arkadaş yokluğundan, başkalarıyla birlikte olma arzusundan daha öteye giden bir duygudur. Yalnızlık çeken insan kendisini toplumdan kopmuş hisseder, başka insanlarla anlamlı bir iletişime girmekte zorlanır. Yalnızlık duygusu yalnız olma hâlinden farklıdır. Bazen insanlar bilinçli olarak tek başına kalmayı tercih ederler. Bu, yalnızlık duygusundan farklıdır. Yalnızlık duygusu, istek dışı yalnız kalma sonucu ortaya çıkar. Yalnızlık duyan insan terk edilme, dışlanma, depresyon, güvensizlik, umutsuzluk, anlamsızlık, değersizlik ve kızgınlık duygularıyla dopdoludur. Kendisinin, hiç kimsenin sevgisine değer olmadığını düşünür, bu yüzden de sosyal yaşamda zorluk çeker. Bu durum yalnızlık duyan insanın diğer insanlarla sağlıklı sosyal ilişkiler kurmasına da engel olabilir.

Bu parçadan yalnızlık duygusuyla ilgili,

I. Asosyal bir yaşama neden olduğu
II. İnsanların yalnız kalma isteğinden doğduğu
III. İnsanlarda olumsuz benlik algısına yol açabileceği

yargılarından hangileri çıkarılır?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) I ve III.

5. Modern dünyaya ahlak açısından sunabileceğimiz şeyler olduğunu düşünüyorum. Bizim evrensel değerlerimiz dendiğinde isimleri aklımıza gelenlerin, özellikle yaşama felsefesi başlığında emsallerinden öte bir söylem gücüne ve içeriğe sahip olduğunu zannediyorum. Ancak bu değerlerimizin ne kadar farkındayız? Bodrumundaki hazineden habersiz fukaralar olarak Batı'nın bahçesinde işçilik ediyoruz. Hatamız dinî düşünce, Orta Çağ düşünürü, skolastik vs. etiketi ile rafa kaldırdıklarımızı okumamak ve anlamaya çalışmamak. Eğer İlk Çağ Yunan felsefesinin, Yeni Çağ Batı felsefesinin nereden ve nasıl doğduğunu hatırlarsak söylemeye çalıştığım şey daha iyi anlaşılacaktır.

Bu parçada asıl yakınılan durum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Felsefe okumalarında yeteri kadar başarılı olamadığımız
B) Batı'nın önemli değerlerini anlamak için gayret sarf etmediğimiz
C) Kendimizi fikrî yönden yeterince donatamadığımız
D) Yerli düşünceden beslenmek yerine Batılı düşüncelere yöneldiğimiz
E) Bir yaşam felsefesi tutturmadan yaşamaya çalıştığımız

6. Bir araştırma sonucuna göre kız öğrenciler üniversite giriş sınavına kadar matematik derslerinde erkeklerden daha yüksek not alıyor olmalarına rağmen üniversite giriş sınavında erkek öğrenciler, matematik sorularında ortalamada kızlardan daha yüksek puan alıyor. Üniversite giriş sınavları ve puanlar biraz daha yakından incelendiğinde aslında bu sonuca bütün erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek puan almalarının değil, çok yüksek puan alanlar arasında erkek öğrencilerin çoğunlukta olmasının neden olduğu ortaya çıkıyor. Erkek öğrenciler sadece en yüksek puan alanlar arasında değil en düşük puan alanlar arasında da çoğunluğu oluşturuyor. Değerlendirmeye sadece orta düzeyde başarı gösteren öğrenciler alındığında erkek ve kız öğrencilerin aynı düzeyde başarılı olduğu görülüyor. Erkek öğrencilerin bu kadar geniş bir yelpazede yer almasının nedeni şimdilik bilinmiyor. Ancak bilinen bir şey var, o da matematikte üstün yetenek gösteren kız öğrencilerin sayısı her geçen gün artıyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu araştırmanın amacını en iyi ifade eder?

A) Son yıllarda sınavlarda üstün başarı gösteren kız öğrenci sayısının neden arttığını tespit etmek

B) Erkek öğrencilerin, düşük puan alan öğrenciler arasındaki çoğunluğu oluşturmasının nedenlerini bulmak

C) Üniversite giriş sınavlarında matematik alanında kız ve erkek öğrenci başarılarındaki değişkenleri tespit etmek

D) Kız öğrencilerin matematik derslerinde yüksek not alma davranışının temellerini araştırmak

E) Erkek öğrencilerin üniversite sınavlarında matematik alanındaki başarılarının nedenlerini ortaya koymak

